

Circulaire FSMA_2016_08 dd. 18/05/2016 (update **5 juli 2022** **4 december 2024**)

Praktische instructies en ESMA-richtsnoeren bij de marktmisbruikverordening

Toepassingsveld:

Deze circulaire is in hoofdzaak gericht aan emittenten¹, hun leidinggevenden en nauw met hen verbonden personen, openbaar makende marktdeelnemers, exploitanten van Belgische handelsplatformen, personen die beroepshalve transacties met betrekking tot financiële instrumenten uitvoeren en personen die beleggingsaanbevelingen uitbrengen.

Doelstelling:

Praktische instructies bij de melding- en rapportageverplichtingen die voortvloeien uit de regelgeving inzake marktmisbruik en ESMA-richtsnoeren bij specifieke MAR-bepalingen.

1. Inleiding

Op 3 juli 2016 treedt een nieuw, administratief marktmisbruikregime in werking, bestaande uit de marktmisbruikverordening² (hierna afgekort als: “MAR”) en regels ter uitvoering ervan. Deze verordening voorziet onder meer in de **uitbreiding** van het marktmisbruikregime **naar niet-gereguleerde markten**³ en naar nieuwe types financiële instrumenten. Daarnaast worden tal van bestaande regels en verplichtingen verwijfd.

De in deze circulaire vervatte praktische instructies hebben tot doel de toepassing te verduidelijken van de melding- en rapportageverplichtingen die voortvloeien uit het marktmisbruikregime. Het is

¹ Het in deze circulaire gebruikte begrip « emittenten » is gelijk aan het begrip « uitgevende instellingen » in de zin van artikel 3, lid 1, 21°, MAR. Waar in deze circulaire dit begrip gebruikt wordt, moet daaronder mutadis mutandis ook worden verstaan, wat punten 2 en 4 betreft: deelnemers aan een emissierechtenmarkt, veilingplatformen, veilingmeesters en veilingtoezichthouders, en, wat punt 6 betreft: deelnemers aan een emissierechtenmarkt.

² Verordening EU nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik en houdende intrekking van de Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijnen 2003/124/EG, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie.

³ Zo zijn bijvoorbeeld emittenten waarvan financiële instrumenten op hun verzoek of met hun instemming verhandeld worden op een MTF (Multilateral Trading Facility), zoals Alternext of de Vrije Markt, voortaan onderworpen aan het administratief marktmisbruikregime. De activering van een financieel instrument op de Markt van de Openbare Veilingen (Expert Market) op verzoek van leden van Euronext Brussels N.V. heeft niet tot gevolg dat de emittent van het betrokken financieel instrument onderworpen wordt aan het administratief marktmisbruikregime. Dit geldt ook wanneer de activering kaderde in de openbare verkoop van toondereffecten door de emittent, zoals voorzien door de wet van 14 december 2005 houdende de afschaffing van de effecten aan toonder.

geenszins een samenvatting van de reglementering zelf, die kan worden geconsulteerd op de website van de FSMA.

Tevens bevat deze circulaire ESMA-richtsnoeren waarin ESMA, op basis van artikel 16 van de ESMA-verordening⁴, haar standpunt uiteenzet over de toepassing van specifieke MAR-bepalingen met het oog op de uniforme toepassing ervan in de EU. Naast de richtsnoeren vermeld in punten 3 en 6 hieronder betreft het richtsnoeren ter verduidelijking van de in artikel 7, lid 1, b), MAR vervatte definitie van “voorwetenschap” voor grondstoffenmarkten (zie bijlage G van deze circulaire). De FSMA zal deze richtsnoeren integreren in haar toezicht.

2. Lijsten van personen met voorwetenschap (artikel 18 MAR)

Bij de opstelling van lijsten van personen met voorwetenschap moeten emittenten (of personen die namens hen of voor hun rekening handelen) de in bijlage A opgenomen **standaardformulieren** gebruiken. Deze zijn gebaseerd op de technische uitvoeringsnormen vervat in uitvoeringsverordening (EU) 2016/347.

Bijlage A bevat drie types formulieren:

- a) Een formulier voor lijsten die voor elk geval van voorwetenschap afzonderlijk continu moeten worden bijgehouden en geactualiseerd;
- b) Een facultatief formulier waarmee een lijst mag worden bijgehouden van personen die steeds toegang hebben tot alle voorwetenschap, zodat zij niet telkens hoeven vermeld te worden op de onder a) vermelde lijsten;
- c) Een formulier dat emittenten op een mbk-groeimarkt⁵, die vrijgesteld zijn van het continu bijhouden en actualiseren van lijsten (zie art. 18, lid 6, MAR), moeten gebruiken wanneer de FSMA hen verzoekt om een lijst van personen met voorwetenschap.

Wanneer de FSMA lijsten van personen met voorwetenschap opvraagt, verduidelijkt zij telkens aan welke medewerker(s) van de FSMA en op welke manier deze moeten worden verstrekt. Bij elektronische verzending verdient het aanbeveling de bestanden te beveiligen en de FSMA voorafgaandelijk te informeren over de procedure om een juiste lezing te verzekeren van deze bestanden.

3. Documentatie van marktpeilingen en richtsnoeren voor personen die marktpeilingen ontvangen (artikel 11 MAR)

Openbaar makende marktdeelnemers, zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 1, 32°, MAR, moeten volgende gegevens over hun marktpeilingen bijhouden en op diens verzoek aan de FSMA kunnen voorleggen:

⁴ Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten).

⁵ Het label van “mbk-groeimarkt” kan overeenkomstig artikel 33 van MiFID II worden toegekend aan MTFs waarop overwegend kleine en middelgrote ondernemingen noteren.

- 1) Voorafgaand aan de marktpeiling: een **schriftelijke** neerslag van de beoordeling of de informatie die in het kader van de marktpeiling openbaar zal worden gemaakt, al dan niet voorwetenschap uitmaakt (zie art. 11, lid 3, MAR);
- 2) Tijdens de marktpeiling:
 - a) Lijsten met identiteitsgegevens van alle natuurlijke en rechtspersonen aan wie de informatie is openbaar gemaakt, opgesteld per potentiële belegger die de marktpeiling aanvaard heeft;
 - b) Een lijst van potentiële beleggers die de marktpeiling geweigerd hebben;
 - c) Alle communicatie met potentiële beleggers (die de marktpeiling aanvaard hebben) in het kader van de marktpeiling, waaronder de standaardreeks van gegevens⁶.

Wanneer de communicatie schriftelijk is verlopen of onder de vorm van opgenomen telecommunicatie, volstaat het deze als zodanig bij te houden. Van elke communicatie moet de datum en het tijdstip bijgehouden worden.

In geval van niet-opgenomen telecommunicatie of face-to-face gesprekken moet hiervan een schriftelijk verslag worden opgesteld volgens de in bijlage B opgenomen **standaardformulieren**, die gebaseerd zijn op de technische uitvoeringsnormen vervat in uitvoeringsverordening (EU) 2016/959.

- 3) Indien van toepassing, wanneer informatie ophoudt voorwetenschap uit te maken: Als de informatie waarover de markt gepeild werd, voorwetenschap uitmaakte, moeten de potentiële beleggers (die de marktpeiling aanvaard hebben) ingelicht worden wanneer deze informatie niet langer voorwetenschap uitmaakt. Om dit aan hen te communiceren en deze communicatie bij te houden moet het in bijlage B opgenomen **standaardformulier** gebruikt worden.

Wanneer de FSMA voornoemde gegevens over marktpeilingen opvraagt, verduidelijkt zij telkens aan welke medewerker(s) van de FSMA en op welke manier deze moeten worden verstrekt. Bij elektronische verzending verdient het aanbeveling de bestanden te beveiligen en de FSMA voorafgaandelijk te informeren over de procedure om een juiste lezing te verzekeren van deze bestanden.

Personen die marktpeilingen ontvangen, volgen de in bijlage E opgenomen ESMA-richtsnoeren om te vermijden dat voorwetenschap misbruikt wordt of wederrechtelijk meegedeeld.

4. Meldplicht voor transacties door leidinggevenden (artikel 19 MAR)

Personen met een leidinggevende verantwoordelijkheid bij emittenten⁷ en de nauw met hen verbonden personen (hierna: "meldplichtigen") moeten aan de betrokken emittenten en de FSMA melding maken van transacties voor eigen rekening in aandelen of schuldinstrumenten van die

⁶ Het betreft meer bepaald de standaardreeks van gegevens zoals vastgelegd in de technische reguleringsnormen vervat in gedelegeerde verordening (EU) 2016/960.

⁷ Overeenkomstig art. 19, lid 2, tweede alinea, MAR is de FSMA de bevoegde autoriteit voor meldplichtigen waarvan de betrokken emittent haar statutaire zetel in België heeft. Meldplichtigen van emittenten met statutaire zetel buiten de Europese Unie moeten aan de FSMA melden, indien de FSMA de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst is volgens de regels van Transparantierichtlijn 2004/109/EG.

emittenten, alsook in afgeleide of andere ermee verbonden financiële instrumenten.⁸ Deze melding moet binnen een termijn van 3 werkdagen na de transactiedatum gebeuren. In afwijking op artikel 19, lid 3, eerste en tweede alinea, MAR worden de gemelde transacties openbaar gemaakt door de FSMA op haar website, in plaats van door de emittenten.⁹

Meldplichtigen melden hun transacties aan de betrokken emittent en de FSMA via een **applicatie voor online melding “eMT”** die door de FSMA is ontwikkeld in overeenstemming met de technische uitvoeringsnormen vervat in uitvoeringsverordening (EU) 2016/523.¹⁰ Meldplichtigen kunnen iemand anders mandateren om hun transacties te melden, maar blijven steeds zelf juridisch verantwoordelijk voor de naleving van hun meldplicht en voor de inhoud van de melding.

De applicatie voor online melding eMT voorziet dat gemelde transacties door de emittenten worden bevestigd en doorgemeld aan de FSMA. Van emittenten wordt verwacht dat zij redelijke voorzorgen nemen om de herkomst van de meldingen te controleren, alsook, desgevallend, te controleren dat lasthebbers behoorlijk gemachtigd zijn om in naam van meldplichtigen transacties te melden.

5. Meldplicht voor verdachte orders en transacties (artikel 16 MAR)

Exploitanten van een Belgische gereguleerde markt en beleggingsondernemingen die een Belgisch handelsplatform exploiteren, moeten de FSMA inlichten van orders en transacties, alsmede alle annuleringen of wijzigingen daarvan, die als handel met voorwetenschap of marktmanipulatie, of als poging tot het plegen van handel met voorwetenschap of marktmanipulatie, zouden kunnen worden aangemerkt.

Personen die beroepshalve transacties met betrekking tot financiële instrumenten tot stand brengen of uitvoeren en hun hoofdkantoor in België hebben of via een bijkantoor in België beleggingsdiensten mogen verrichten, moeten de FSMA inlichten wanneer zij een redelijk vermoeden hebben dat een order of transactie met betrekking tot enigerlei financieel instrument, al dan niet op een handelsplatform uitgevoerd, mogelijk handel met voorwetenschap of marktmanipulatie, of een poging daartoe, inhoudt.

De melding aan de FSMA moet gebeuren via het in bijlage D opgenomen **standaardformulier**, dat elektronisch wordt overgemaakt via het centrale e-mailadres info.fin@fsma.be. Het verdient aanbeveling het standaardformulier en de stavingstukken van de gemelde verdachte orders of transacties te beveiligen en de FSMA voorafgaandelijk te informeren over de procedure om een juiste lezing te verzekeren van de bestanden.

⁸ Zolang de som van binnen hetzelfde kalenderjaar uitgevoerde transacties de drempel van ~~5.000~~20.000 EUR niet overschrijdt, is de meldplicht overeenkomstig art. 19, lid 8, MAR niet van toepassing. [Deze drempel werd op 4 december 2024 verhoogd van 5.000 EUR naar de huidige 20.000 EUR. Zie art. 2, lid 8 van Verordening \(EU\) 2024/2089 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2024.](#)

⁹ Indien emittenten er niettemin voor opteren om de aan hen gemelde transacties ook zelf openbaar te maken, moeten ze wel de vereisten naleven van artikel 19, lid 3, eerste en tweede alinea, MAR.

¹⁰ Bijlage C bevat een handleiding voor de applicatie.

6. Richtsnoeren en meldplicht inzake uitstel van openbaarmaking van voorwetenschap (artikel 17 MAR)

Bij de beoordeling van de voorwaarden om de openbaarmaking van voorwetenschap te mogen uitstellen houden emittenten rekening met de in bijlage F opgenomen ESMA-richtsnoeren.

Emittenten die de openbaarmaking van voorwetenschap hebben uitgesteld, moeten de FSMA¹¹ hierover **schriftelijk** informeren zodra de voorwetenschap is openbaar gemaakt en volgens de voorschriften van artikel 17, lid 4, MAR en van de technische uitvoeringsnormen vervat in uitvoeringsverordening (EU) 2016/1055.

Wanneer een kredietinstelling of financiële instelling de openbaarmaking van voorwetenschap uitstelt om de stabiliteit van het financiële systeem te handhaven, moet zij de FSMA hierover op voorhand contacteren en **schriftelijk** informeren volgens de voorschriften van artikel 17, leden 5 en 6, MAR en de technische uitvoeringsnormen vervat in uitvoeringsverordening (EU) 2016/1055.

De schriftelijke kennisgeving wordt in beide gevallen gestuurd naar het centrale e-mailadres info.fin@fsma.be, alsook naar het e-mailadres van de FSMA-medewerker die de betrokken emittent opvolgt. Het verdient aanbeveling het betrokken bestand te beveiligen en de FSMA voorafgaandelijk te informeren over de procedure om een juiste lezing ervan te verzekeren. De FSMA beveelt tevens aan om de schriftelijke kennisgeving telefonisch aan te kondigen of te bevestigen. Hiervoor kan u contact opnemen met mevrouw Lynn Van Thillo (+32 2 220.54.56) of de heren Luk Delboo (+32 2 220.59.71) en Kristof Dumortier (+32 2 220.59.70).

7. Safe harbors inzake terugkoopprogramma's en stabilisatie (Artikel 5 MAR)

Onder bepaalde voorwaarden gelden de verbodsbepalingen inzake handel met voorwetenschap en marktmanipulatie niet voor de handel in eigen aandelen in het kader van terugkoopprogramma's en de handel in effecten en gerelateerde instrumenten in het kader van stabilisatie.

Om onder deze “*safe harbors*” te vallen is onder andere vereist dat alle transacties (ook deze die uitgevoerd zijn op andere dan Belgische handelsplatformen) worden gemeld aan de FSMA. Binnen zeven handelsdagen na uitvoering moeten de transactiegegevens worden gemeld, zowel per individuele transactie, waarbij de te melden gegevens overeenkomen met die van de MiFID/MiFIR-regelgeving, als samengevoegd per dag en handelsplatform. Deze gegevens worden elektronisch gestuurd naar het centrale e-mailadres info.fin@fsma.be. Het verdient aanbeveling het betrokken bestand te beveiligen

¹¹ Wat deze meldplicht betreft, is de FSMA de bevoegde autoriteit voor de volgende emittenten, telkens voorzover de betrokken notering op hun verzoek of met hun instemming plaatsvond: (1) Belgische emittenten (dit wil zeggen: emittenten waarvan de statutaire zetel in België gelegen is) waarvan aandelen genoteerd zijn op een Belgisch handelsplatform, (2) Belgische emittenten waarvan geen aandelen genoteerd zijn op een handelsplatform in de EU, maar wel andere financiële instrumenten genoteerd zijn op een Belgisch handelsplatform, en (3) niet-Belgische emittenten waarvan aandelen of – indien geen aandelen genoteerd zijn op een handelsplatform in de EU – andere financiële instrumenten genoteerd zijn op een Belgisch handelsplatform én België de eerste lidstaat van notering is (in geval van notering in meerdere EU-lidstaten). In geval de eerste lidstaat van notering niet te identificeren is, is de FSMA bevoegd als het Belgische handelsplatform de “meest relevante markt in termen van liquiditeit” (zoals bedoeld in de MiFID/MiFIR-regels) is.

en de FSMA voorafgaandelijk te informeren over de procedure om een juiste lezing ervan te verzekeren.

8. Beleggingsaanbevelingen (Artikel 20 MAR)

In het kader van haar markttoezicht en haar toezicht op de regels inzake beleggingsaanbevelingen verzoekt de FSMA personen die in België gevestigd of werkzaam zijn, om systematisch een **kopie** te ontvangen **van beleggingsaanbevelingen** die zij uitbrengen over op Belgische handelsplatformen verhandelde financiële instrumenten (morning notes, company reports, analyses, beleggingsblaadjes...). Deze worden bij voorkeur via e-mail gestuurd naar het centrale e-mailadres info.fin@fsma.be, of per post naar FSMA, Toezicht op de financiële markten, Congresstraat 12-14, 1000 Brussel.

Bijlagen

- **Bijlage A:**
 - [Standaardformulieren voor lijsten van personen met voorwetenschap: deal-specific & permanent](#)
 - [Standaardformulieren voor lijsten van personen met voorwetenschap: KMO PME SME](#)
- [Bijlage B: Standaardformulieren voor gegevens over marktpeilingen](#)
- **Bijlage C:**
 - [Handleiding voor genoteerde vennootschappen over de applicatie voor online melding van transacties \(eMT\) van leidinggevenden](#)
 - [Handleiding voor meldplichtigen over de applicatie voor online melding van transacties \(eMT\) van leidinggevenden](#)
- [Bijlage D: Standaardformulier voor de melding van verdachte orders en transacties](#)
- [Bijlage E: ESMA-richtsnoeren MAR – Personen die marktpeilingen ontvangen \(ESMA/2016/1477 – NL\)](#)
- [Bijlage F: ESMA-richtsnoeren MAR – Uitstel bij de openbaarmaking van voorwetenschap en interacties met prudentieel toezicht \(ESMA70-159-4966 – NL\)](#)
- [Bijlage G: ESMA-richtsnoeren MAR – Informatie omtrent markten voor grondstoffenderivaten of daaraan gerelateerde spotmarkten met het oog op de definitie van voorwetenschap inzake grondstoffenderivaten \(ESMA/2016/1480 – NL\)](#)